

KALENDARIUM

Powstania Styczniowego na Ziemi Konińskiej 1863 – 1864

Powstanie styczniowe 1863–1864 – to powstanie narodowe przeciw Rosji trwające od 22 stycznia 1863 do połowy 1864 roku. Podczas powstania walki były toczone w Królestwie Polskim, a także na Litwie, Białorusi i części Ukrainy. Przylegający do granicy rosyjsko-pruskiej dawny powiat koniński, stanowiący część guberni kaliskiej, wkrótce po wybuchu powstania styczniowego (22 styczeń 1863 r.) stał się widownią działań zbrojnych.

Bitwy o Ziemię Konińską

W 2023 roku obchodzono 160 rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego. Obchody każdej rocznicy Powstania Styczniowego na Ziemi Konińskiej z całą pewnością przypominają czyn zbrojny 1863 r. oraz najważniejsze bitwy w okolicach, a także wydarzenia na terenie Konina. Militarne dzieje powstania na interesującym nas obszarze rozpoczyna Bitwa pod Bieniszewem, którą stoczono 1 marca 1863 r..

1863 rok

Bieniszew

1.03.1863 – potyczka w pobliżu klasztoru Kamedułów, oddziałów Mielęckiego z oddziałem rosyjskim /dwie kompanie piechoty i sotnia kozaków.

Dobrosołowo i Mieczownica

2.03.1863 – dwie bitwy rozegrane w bliskim sąsiedztwie. Duże porażki wojsk powstańczych Mielęckiego.

Golina

16.03.1863 – potyczka grupy powstańczej Mielęckiego.

Lubstów

17.03.1863 – podjazd z partii Mielęckiego, dowodzony przez wachmistrza Czarneckiego, po spotkaniu z przeważającymi siłami wroga został doszczętnie rozбит.

Goranin k. Kleczewa

21.03.1863 – W lasach koło Kleczewa kolumna ruchoma dowodzona przez adiutanta dworu carskiego płk. Ks. Emila de Sayn Wittgenstein Berlebourg stoczyła krwawą forpocztową utarczkę ze zwiadem Mielęckiego.

Młyn Olszowy k/Pątnowa

22.03.1863 – oddział Mielęckiego wzmocniony o grupy Edmunda Calliera i Władysława Miśkiewicza /łącznie ok. 500 osób/ stoczył parogodziną bitwę z oddziałami księcia Wittgensteina nie przynoszącą rozstrzygnięcia, chociaż wojska rosyjskie wycofały się.

Ślesin – Mikorzyn

22.03.1863 – oddziały Mieleckiego zostały doszczętnie rozbite przez księcia Wittegensteina wzmocnione przez oddział majora Nielidowa. Mielecki został ciężko ranny. Zmarł w Mamliczu 9 lipca 1863 r.

Nowa Wieś k/Sompolna – oddział rosyjski Nielidowa natknął się na zgrupowanie wojsk Leona Young de Blankenheima, Józefa Alojzego Seyfrieda i Kazimierza Oborskiego. Była to jedna z nielicznych bitew gdzie doszło do współdziałania poszczególnych partii powstańczych. Wojska Nielidowa ulegając powstańcom musiały się wycofać. Bitwa pod Nową Wsią jako sukces powstańczy odbiła się szerokim echem, w kraju i za granicą budząc trwogę wśród Rosjan.

Dąbroszyn

3.05.1863 – zwiad powstańczy Taczanowskiego natknął się na grupę objeszczyków. Po ich rozbiciu i powrocie do głównego obozu oddział Taczanowskiego ruszył w kierunku Koła.

Ignacewo

8.05.1863 – jedna z największych bitew w Królestwie. Tragiczna klęska kończąca pierwszą kampanię wojenną Taczanowskiego. Oddział Taczanowskiego /ok.1 200 ludzi/ przyjął bitwę w Ignacewie. Naprzeciw armii powstańczej stanęły wojska kolumny dowodzonej przez majora Mikołaja Krasnokutskiego oraz kolumny generała Brunnera. Głównodowodzący Taczanowski z atakiem reumatyzmu opuścił pole bitwy. Jan h. Działyński wyprowadził z okrążenia ok. 400-osobową grupę powstańców. Inna grupa dowodzona przez majora Strzeleckiego została doszczętnie rozbita. Taczanowskiego w uznaniu zasług Rząd Narodowy mianował naczelnikiem wojskowym województwa kaliskiego, później został awansowany do stopnia generała.

Licheń

8.05.1863 – śpiesząca na pomoc Taczanowskiemu grupa kosynierów dowodzona przez Michała Sokolnickiego została doszczętnie rozbita.

Kleczew

13.05.1863 – zwycięska potyczka oddziału Dąbrowskiego.

Grochowy

30.05.1863 – oddział Calliera, wzmocniony siłami Włodka, Oborskiego i Szumlańskiego /ok.1400 ludzi/ stoczył zwycięską potyczkę z oddziałem płk. Broemseny.

Borowiec

31.05.1863 – porażka oddziału Calliera, która zakończyła się czasowym rozwiązaniem oddziału.

Ignacewo

9.06.1863 – wygrana bitwa oddziału Calliera i Raczkowskiego nad wojskami rosyjskimi. Potyczka ta urosła do rozmiaru symbolu, traktowanego jako odwet za wcześniejszą bitwę. Chociaż nie sposób porównać ze względu na znaczenie i rozmiar, obu bitew.

Kleczew – Goranin

10.06.1863 – początkowa potyczka przerodziła się w regularną kilkugodzinną bitwę, na terenach między Komorowem a Nieświastowem.

Po bitwie pod Ignacem i Starą Rudą, oddział Calliera i Raczkowskiego tropiony przez kolumnę rosyjską pod ogólnym dowództwem generała Krasnokutskiego, zmierzał w kierunku lasów kazimierzowskich. Osłabiony został w tym czasie odejściem grupy kapitana Skrzyńskiego, dodatkowo, nie zdążył dołączyć do oddziału szwadron kawaleryjski Matuszewicza. W tej sytuacji wojska powstańcze zaatakowane zostały w Goraninie koło Kleczewa. Początkowa utarczka przerodziła się w regularną, kilkugodzinną bitwę, na terenach między Komorowem a Nieświastowem.

O klęsce powstańców zdecydowało w dużej mierze wycofanie się pododdziału majora Gruszczyńskiego. Straty polskie oszacowano na bardzo duże: 45 zabitych i podobno 14 rannych. Straty rosyjskie były dużo mniejsze. Po tej porażce Callier z mocno uszczuplonymi siłami zdecydował się stworzyć zaledwie 150 osobową lotną kolumnę, której zadaniem miało być penetrowanie terenu i drobnymi utarczkami nękanie sił wroga.

Nowa Wieś / Kazimierz Biskupi

7.07.1863 – garstka powstańców została zaatakowana przez jazdę rosyjską. Podejmując walkę, wycofali się w lasy kazimierzowskie pod Rudawnicami.

Kleczew

13.07.1863 – wycofujący się oddział Taczanowskiego starł się w utarczce z piechotą i artylerią rosyjską.

Wilczyn

13.08.1863 – drobna potyczka powiatowego oddziału powstańczego z wojskami majora Moskwian.

Kazimierz Biskupi

30.09.1863 – niewielki oddział polski został kompletnie rozбитo przez oddział rosyjski.

Ślesin

8.10.1863 – porażka drobnego oddziału partyzanckiego. Powstańcy mimo przegranej zdolali unieść rannych.

1864 rok

Kąpiel k. Ostrowitego

21-22.03.1864 – granicę pruską przekroczył oddział Franciszka Budziszewskiego, udając się w kierunku lasów kazimierskich. Oddział ten został kompletnie rozbito w bitwie stoczonej 22 marca na polach pomiędzy Ostrowitem a Kąpielem. Był to ostatni oddział, jaki przekroczył granice Księstwa. Oczywistym stał się fakt, że powstanie na terenie powiatu konińskiego zakończyło się klęską.

Sławoszew k/Kleczewa

15.04.1864 – nieduża potyczka kiluosobowego oddziału powstańczego ze zwiadem rosyjskim.

Konin

19.07.1864 – stracenie w publicznej egzekucji na konińskich błoniach kapelana powstańczego, emisariusza Rządu Narodowego – ojca Maksymiliana Tarejwy.